

SUOMEN TULEVAISUUS

Puhe Ruusu-Ristin vuosijuhlassa 28.5.1928

Suomen tulevaisuus, niinkuin kaikkien kansojen ja jokaisen ihmisyksilön, on ennakolta määrätty siitä yksinkertaisesta syystä, että mitään ei elämässä tapahdu syyttä. Elämässä vallitsee, niinkuin kaikki nykyajan sivistyneet kansat jo uskovat, syysuhteen eli syyn ja seurauksen laki. Kaikki mikä on ja mikä tulee, on aina seurauksena jostakin, joka on ollut. Sentähden ei ole ollenkaan yliluonnollista ennustaa jonkun ihmisen tai jonkun kansan tulevaisuudesta jotain. Jos tuntisi kaikki syyt, mitkä vaikuttavat määrättynä hetkenä, olisi ainoastaan luonnollinen laskelma sekin tieto, mikä tulee tapahtumaan seurauksena siitä, mikä on. Jos tunnemme jonkun ihmisen perinpohjaisesti, voimme suurella varmuudella ennustaa, minkälaiseksi hänen elämänsä tulee muodostumaan. Ei kuitenkaan aivan ehdottomasti, sillä aina voi esiintyä uusia syitä, jotka muuttavat elämän suuntaa. Yksityisen ihmisen elämässä voi odottamatta tapahtua semmoista ja hänen sielussaan voi puhjeta semmoisia ominaisuuksia, joista emme vielä näe oireita, niin että hänen elämänsä saattaa muuttua toisenlaiseksi, kuin mitä osaamme ennustaa sen nojalla, mitä tunnemme. Tämä sääntö — vai sanommeko sitä poikkeukseksi säännöstä? — pitää paikkansa myös kansojen suhteen. Jonkun kansan historiassa voi tapahtua seikkoja, sen maan luonnossa voi sattua mullistuksia, jotka saavat kansan kulkemaan suuntaan, jota emme ennustamisen hetkellä aavista. Sentähden emme kykene täydellä varmuudella piirtämään kenenkään ihmisen tai kansan tulevaisuutta.

Aikomukseni ei ole tänään hämmästyttää teitä uusilla ja ennen kuulumattomilla ennus-

tuksilla Suomen tulevaisuuden suhteen; ennustusten eli toisin sanoen johtopäätösten tekemisen jätän pikemmin jokaisen kuulijan omaksi asiaksi. Omasta puolestani haluaisin vain huomauttaa muutamista tosiseikoista, joita emme saa jättää huomioonottamatta, jos tahdomme luoda itsellemme käsityksen Suomen tulevaisuudesta.

Tällä en väitä, ettemme kykenisi ennustamaan suoranaisia tapahtumiakin, jotka suuren yleisön silmissä näyttäivät uskomattomalta. Tiedämmehän miltei jokainen omasta kokemuksestamme, että on olemassa profetallista ennakkotietoa tulevista tapahtumista. Voimmehan esim. nähdä unta henkilöstä, jonka tulemme kohtaamaan, tai kirjeestä, jonka tulemme saamaan. Voimmepa vielä unessamme lukea kirjeen sisällön, joten tunnemme sen, kun kirje saapuu.

Niinpä Suomen tulevaisuuden suhteen ei vuosisadan alussa ollut niinkään yliluonnollista henkimaailmasta päin tietää, että Suomen kansa pian oli tuleva itsenäiseksi kansaksi ja Suomen valtio suvereeniksi valtioksi. Uskon mielelläni, että yksi ja toinen tunsi hengessään semmoista tulevan. Samaten varmaankin moni täällä Suomessa tunsi hengessään, että tulisi maailmansota, että Eurooppaa uhkasi vaikea aika. Omasta puolestani huomasi, että vuodetkin olivat melkein tarkalleen määrättävissä. Maailmansodan piti alkaa 1912 ja Suomen piti tulla itsenäiseksi 1915. Ja kun v. 1910 tein kiertomatkan teosofisissa loosheissa Suomessa, varoitin veljiä siitä, että Suomi tullessaan pian itsenäiseksi kaipaisi uuden isänmaan rakentamisessa siveellisesti ja henkisesti voimakkaita yksilöitä, jonka tähden

SUOMEN TULEVAISUUS

meidän kaikkien oli hyvä kasvattaa itseämme hengessä ja totuudessa. V. 1915 kysyttiin minulta: ”miten on asian laita, Suomi ei olekaan itsenäinen, vaikka väitit sen tulevan?” Vastasin: ”vuosiluvut ovat nähtävästi vaikeat määritellä, mutta minusta tuntuu, että koska maailmansota ei alkanut V. 1912, kuten oli ennustettu, vaan v. 1914, niin tahdon profetoida, että Suomi tulee itsenäiseksi v. 1917. Sekin asia on lykkäytynyt kaksi vuotta eteenpäin.” Tähän tyydyttiin ja sanottiin: ”katsotaan.” Ja katso, v. 1917 Suomi tuli itsenäiseksi Venäjällä tapahtuneen vallankumouksen ohella, vaikka varsinainen itsenäisyys alkoi vasta seuraavana vuonna.

Mutta palatkaamme asiaamme. Tarkoituksemme ei ole nyt ennustaa, vaan luoda silmäys muutamiin tavallisesti huomamatta jääviin edellytyksiin, joista kuitenkin Suomemme tulevaisuus suuresti riippuu.

Suomea ajatellessamme tarkoitamme tavallisesti tätä näkyväistä Suomea, näitä näkyväisiä ihmisiä, jotka elävät tässä näkyväisessä maailmassa. Mutta se ei riitä, jos tahdomme jotain tietää kansamme tulevaisuudesta. Tämä näkyväinen maailma kyllä kaiken toteuttaa, tässä tulee kaikki näkyviin, mutta syyt ja edellytykset eivät ole ainoastaan tässä. Me ihmiset olemme ainoastaan yhtenä tekijänä luomassa tulevaisuutta, — erinomaisen tärkeänä tekijänä kyllä, sillä Suomenkin tulevaisuus voi muodostua toisenlaiseksi, kuin miksi sitä on ”jumalien neuvostossa” hahmoiteltu, ellemmme osaa ottaa vaaria niistä näkemyksistä ja kuiskeista, joita henkemme vastaanottaa korkeammalta taholta. Jos kiinnitämme katseemme vain tämän näkyväisen elämän arvoihin ja tosiseikkoihin, ei kansamme tulevaisuus muodostu semmoiseksi, kuin sitä on korkeammalla taholla ihanteena nähty. Mutta mikäli todella uskomme ylhäiseen johtoon, näkymättömän maailman olemassaoloon, kuolemanjälkeiseen elämään, jumalallisiin voimiin ja Jumalaan, sikäli kansamme tulevaisuus voi muodostua niin kauniiksi, kuin sen kaikista paraimmat ja nerokkaimmat yksilöt joskus ovat välähdykseltä nähneet. Olemme

vastikään tulleet itsenäiseksi, suvereeniksi valtioksi ja kansaksi. Sentähden elämä meiltä kysyy: mitä te nyt tahdotte Suomesta tehdä? Meidän hartioillamme lepää vastuu, meidän, jotka nyt elämme, tulee jättää tulevalle polvelle oma näkemyksemme Suomen tulevaisuudesta, näkemys, joka voi heitä inspiroida, niin että he vuorostaan voisivat tunkea katseellaan vielä syvemmälle.

Kun siis tahdomme luoda itsellemme näkemyksen eli käsityksen Suomen tulevaisuudesta, niin ottakaamme ennen kaikkea huomioon se seikka, että tämä näkyväinen maailma on vain toinen puoli elämästä: toinen puoli on näkymätön, meidän ruumiillisille silmillemme näkymätön, mutta ei suinkaan millään tavalla olematon, todellisuutta vailla oleva tai edes näkymätön niille aisteille, jotka meissä voivat kehittyä ja muutamissa ovat kehittyneet ja joiden avulla me tajuamme ja havaitsemme tätä toista maailmaa, jota sanomme henkimaailmaksi. Ottakaamme siis huomioon, että me elämme näkyväisenä ihmiskuntana täällä Suomessa ja että meidän kanssamme elävät täällä Suomen eläimet, kasvit, metsät, joet, järvet, kivet, koko tämä kaunis, elävä maa — elävä, sillä eihän mitään ole kuollutta luonnossa. Mutta ottakaamme samalla huomioon, että täällä meidän kanssamme elää myös koko näkymätön Suomi. Kun katseemme tunkee esiripun taakse, näemme, kuinka täällä meidän keskellämme elävät ensiksikin kaikki meidän vainajamme. Eihän ihminen kuole silloin, kun hänen ruumiinsa kuolee. Hän elää. Suomen vainajat ovat myöskin täällä mukana, ja kuinka paljon enemmän heitä on! Me olemme ainoastaan pieni osa siitä Suomen suvusta, joka elää tässä meidän maassamme; suuri enemmistö elää maamme näkymättömässä ilmapiirissä: ihmisten ja eläinten vainajat. Eivätkä ne ole ainoat. Näkymättömässä maailmassa ympäröi meitä toiseksi lukematon joukko mitä ihanimpia haltioita ja luonnonhenkiä. Nykyajan ihmiset eivät usein niitä näe, mutta jos muistatte, tulee kansamme usko haltioihin näkyviin vanhoissa suomalaisissa runoissa. Ei mitään luonnossa ollut kuollutta,

kaikkialla oli elämää, kaikkien ilmiöiden takana oli mitä erilaisimpia haltiaolentoja, yhtä eläviä mielestään, kuin konsanaan eläimet tai ihmiset. Ja kolmanneksi: kuinka paljon on semmoisia olentoja, joita meidän täytyy sanoa enkeleiksi, jotka todella ovat pitkälle kehittyneitä henkiolentoja, ihmisiä eivätkä kuitenkaan ihmisiä, jumalia, eivätkä kuitenkaan palvottavia jumalia, vaan meidän, ihmisten, veljiä, vaikka samalla enkelimäisen puhtaita, suuria, kauniita, jaloja ja viisaita. Voisimme sanoa heistä: he edustavat Suomen soittoa ja laulua, Suomen runoutta ja taidetta, uskontoa ja filosofiaa, sanalla sanoen, koko aatteellista maailmaamme ja kansallishenkeämme inspiroivana voimana. Ja kaikkien näiden enkeleiden ikäänkuin johdossa on se merkillinen olento, jonka meidän runoilijamme ovat aavistaneet olevan ja jota he ovat nimittäneet Suomen suojelusenkeliksi. Olemme tottuneet pitämään heidän näkyjään ja aavistuksiaan satuina ja ”runollisina mielikuvina”, mutta tunnustakaamme suoraan: Suomen suojelusenkeli on olemassa, Väinämöinen elää ja me nimitämme häntä myös Suomen kansallishaliksi. Hän, tuo ihmeellinen, on kuvaamattoman syvä ja korkea jumalallinen olento, joka on ottanut johtaakseen tätä meidän kansaamme henkisesti, valvoakseen sen askeleita historiallisesti, elääkseen mukana sen elämässä, inspiroiden sitä sekä henkilökohtaisesti että enkelein ja haltiain avulla ja ottaen itse vaikutuksia vastaan sekä fyysillisesti eläviltä että kuolleilta suomalaisilta. Hän, tuo enkeli, ei ole tyranni tai yksinvaltiainen, joka voisi sormellaan viitata, millä tavalla on tehtävä. Ei hän pakota ketään tekemään niinkuin hän tahtoisi, hän ainoastaan nähdessään, kuinka pitäisi olla ja kuinka meidän pitäisi menetellä, inspiroi eläviä ja kuolleita. Hän aivan kuin laulaa meille meidän omassatunnossamme, että meidän pitäisi kuunnella sen kuusen kuisketta, jonka juurella on meidän asuntomme. Pakoittaa hän ei voi. Ja hän taas puolestaan ottaa vastaan, mitä me hänelle annamme. Jos emme kuule emmekä kuuntele hänen kuiskeitaan, vaan menettelemme oman paraimman maal-

lisen ymmärryksemme mukaan, hän ottaa siitä oppia: ehkä hän suree, ehkä hän itkee, mutta hän yrittää uudestaan.

Kun ajattelemme Suomen tulevaisuutta, täytyy meidän ottaa lukuun kaikki nämä olennot, jotka elävät tässä Suomessa, tekevät työtä Suomen puolesta ja omalla elämällään ja työllään luovat Suomen tulevaisuutta. Emme mitenkään saa unohtua ajattelemaan, että me yksin olemme luomassa Suomea. Ei, vaan kaikki me yhdessä ”elävät” ja ”kuolleet”, luonnonhenget ja enkelit, rakennamme Suomelle tulevaisuutta. Sentähden emme mitään varmaa osaa sanoa Suomen tulevaisuudesta, ellei me saa tietää, millä tavalla nämä eri tekijät toimivat.

Meistä voi usein näyttää siltä, että elämän päällä on sattuman varassa; ainakin se kulkee omaa latuaan; emme saata sitä kommentaa emmekä ohjata. Vaikka ihmiset, joita kadulla kohtaamme, rientävät ohitsemme kukin omissa kiireissään ja huolissaan, omissa pyyteissään ja puuhissaan, niin ettei heillä tunnu olevan mitään yhteistä, ajaa heitä josta sama salaperäinen elämän välttämättömyys. Ja yhdessä he sittenkin muodostavat järjestetyn yhteiskunnan, jossa jokaisella näkyy olevan oma paikkansa. Mutta verrattain harvat tekevät tietoisesti työtä Suomen tulevaisuuden puolesta.

Jos luomme silmäyksen vainajien maailmaan, huomaamme niinkään, että ainakin alkupuoli, tosin verrattain lyhyt aika, vainajien elämästä kuluu samanlaisessa sokeassa välttämättömyyden tilassa. Kaikkien kuolleiden täytyy näet henkimaailman esikartanossa puhdistua synneistään, vioistaan, himoistaan ja itsekkäistä pyyteistään. Tämä kuuluu elämän luonnolliseen kulkuun. Kun ihminen siirtyy tältä näyttämöltä rajan toiselle puolelle, täytyy hänen jättää hyvästi persoonalliselle itsekkyydelle; silloin ei käy enää leikittely päinsä, silloin täytyy luopua kaikesta, jota sanomme synniksi. Tietysti tämä puhdistus on jokaiselle erilainen ja eri pitkä. Mutta käytyään sen koulun alkaa heille ihmeellinen työ Suomen hyväksi, monivivahteinen. Työ, jon-

ka laatu riippuu siitä, mitä vainaja on maanpäällisessä elämässä harrastanut. Voisimme sanoa hänen taivaissa kutovan lointa maanpäällisten harrastustensa siveellisistä ja henkisistä langoista. Vainajien maailmassa on ikäänkuin määräperäisempää toimintaa, siinä todella tehdään työtä Suomen tulevaisuutta silmällä pitäen, sillä siellä noudatetaan johtajien ja opettajien neuvoja. Siellä työ on enimmäkseen yhteistyötä, siellä ei ole huolta jokapäiväisestä leivästä ja toimeentulosta, kuten täällä, siellä voidaan huomio kohdistaa suurempiin asioihin.

Mutta sekin työ vainajien maailmassa on vielä heikkoa ja haparoivaa verrattuna siihen työhön, mitä enkelit ja heidän johtamansa haltiat tekevät. Nämä työskentelevät määräperäisemmin, sillä he näkevät selvimmin, minkä puolesta on työtä tehtävä. Vapaasta ja iloisesta rakkaudesta enkelit auttavat ja seuraavat kansallishaltiaa, joka kuin kuvastimesa näyttää. heille päämäärän ja ihanteen.

Meidänkin, jos tahdomme saada käsituksen Suomen tulevaisuudesta, pitää kääntyä enkeleiden ja kansallishaltian puoleen ja kysyä heiltä: mikä on se päämäärä, jonka te tälle kansalle asetatte tai jonka olette saaneet korkeammalta taholta Suomen tulevaisuuden ihanteeksi? Jos sen saamme tietää, silloin saamme ohjelman omalle elämällemme ja silloin ehkä näemme, että me emme täällä maan päällä eivätkä vainajat henkimaailmassa kykene luomaan sen kauniimpaa ja korkeampaa kuvaa Suomen tehtävästä, kuin ne enkelit, jotka meitä inspiroivat ja jotka ovat kaiken takana. Kysykäämme siis heiltä. Mitä he vastaavat?

Näin sanoo Suomen suojelusenkeli, näin maamme kansallishaltia: Tullos, kansani, siksi mitä olet: tietäjäkansaksi, joka et miekan, vaan hengen ja sanan voimalla hallitset itseäsi ja maailmaa.

Hämmästyttääkö meitä tämä vastaus? Ehkä ensi kuulemalta, mutta ei varmaankaan asiaa pohdittuamme. Sillä varmasti oma sydämemme puhuu samaa kieltä. Entä mitä meidän runoilijamme, kirjailijamme, taitei-

lijamme sanovat, he, jotka näkemyksinä ja aavistuksina ottavat vastaan inspiratsioneja, niiltä olennoilta jotka salassa tekevät työtä tämän kansan tulevaisuuden puolesta? Muistammehan, ettei kukaan runoilijoistamme ja näkijöistämme, jotka jotain ovat aavistaneet Suomen tulevaisuudesta, ole koskaan sanonut, että Suomesta tulisi valloittajakansa, sotijakansa, joka miekan avulla nousisi valtaan maan päällä, alistaen ikeensä alle toisia maita ja kansoja ja ehkä valistuksen nimesä niitä sortaen. Kaikki he ovat päinvastoin nähneet, että jos Suomesta jotain tulee, tulee siitä sivistyskansa, joka elää rauhassa maan päällä ja on esimerkkinä kansojen joukossa levittäen ympärilleen, ei maallista mahtia, vaan henkistä valoa. Juuri tämän inspiratsioidin ovat näkijämme saaneet Suomen suojelusenkeliltä, sillä hän, meidän kansallishaltiamme näkee asiat tässä valossa. Hän on, niinkuin voimme sanoa ja niinkuin historiallinen tosiseikka on, antautunut Kristuksen palvelukseen. Suomen kansan sielun sisimmässä elää siis halu olla Kristuksen palvelija. Se on kansallishenkemme syvin piirre; jos otamme siitä vaarin, osumme oikeaan. Se, joka meitä johtaa henkisesti, meidän Väinämöisemme, hän on Kristuksen palveluksessa, sentähden hän ei voi ajatella mitään maallista mahtia miekan ja sodan muodossa, hän ei mitään semmoista saata haaveilla, eikä se ole hänelle mieluista. Hänen tulevaisuuden kuvanaan on ainoastaan onnellinen kansa, todellisesti onnellinen kansa, joka maan päällä elää kuin paradiisissa, kansa, joka tämän maan on muuttanut Jumalan puutarhaksi. Silloin on maan päällä toteutunut unelma Jumalan valtakunnasta, jossa Isän tahto täytetään niin maassa kuin taivaissa.

Tämä ihanne se myös antaa ohjelman kansamme nykyiselle elämälle. Suomen kansan tulisi täysin tietoisesti asettaa oppi ja sivistys, tiede ja taide, uskonto ja henkinen elämä yläpuolelle aineellisia arvoja. Jos ihaillemme maallista komeutta ja ulkonaista loistoa, silloin elämme vielä pinnalla, silloin emme vielä ole tunkeutuneet oman kansam-

me henkeen. Mutta kun ymmärrämme, että meidän suomalaisina aito kalevalaiseen tapaan tulee antaa korkein arvo tiedolle, valolle, kauneudelle, hyvyydelle, oikeudelle, jaloille, kaikelle mikä on henkisesti ylevää, silloin osumme oikeaan. Sitä mahtavat voimat kansamme sisäisessä elämässä harrastavat. Ja niin monet, monet vainajistamme, suurmiehistämme, ovat ymmärtäneet kuoltuaan tämän seikan selvemmin vielä kuin eläessään maan päällä. Siellä he tuonpuoleisessa maailmassa sangen tietoisesti tekevät työtä juuri sen puolesta, että mekin tässä näkyväisessä maailmassa ymmärtäisimme, mikä todella on oleva elämämme sisältö ja päämäärä. Jos nyt vielä jonkun aikaa olemme historiallisesta välttämättömyydestä, ulkonaisten olojen pakoittamina valmiit ylläpitämään sotalaitosta, on tämä kuitenkin kansamme elämässä ohimenevä ilmiö, sillä toisenlainen on mei-

dän tehtävämme Europassa. Ei miesten kunnia ole siinä, että saavat kuolla ase kädessä, eikä nuorukaisten siinä, että oppivat marssiin uljaasti ja ryhdikkäästi. Sama rohkeus, sama ryhti on saavutettavissa toisella tavalla. Kaikissa kansoissa on jo alettu harrastaa urheilua, ja yli koko maailman käy uusi tuulahdus: aseet pois! Järjestelmällinen urheilu ja voimistelu kasvattaa pojista sankareita, ja miesten kunnia on elää ja kuolla viljelyksen näkyväisiä ja valistuksen näkymättömiä siemeniä kylväen.

Tulkaamme hengen, sielun ja ruumiin sivistyksessä onnelliseksi kansaksi, joka levittää onnea ympärilleen, silloin saamme myös kansana nähdä, mikä uusi elämä, ja tehtävä odottaa meitä Europan ja maailman näyttämöllä.

Pekka Ervast